

Rakennuksen elinkaaren vähähiilisyysarviointi – ohje arvioinnin tilaajalle

Rakennusalan ilmastotavoitteiden myötä rakennuksen elinkaaren hiilijalanjälki on noussut yhdeksi rakennushankkeiden ympäristösuorituskyvyn mittariksi. Elinkaaren hiilijalanjälkilaskenta on tulossa osaksi rakennuslupavaiheessa laadittavaa Rakennuksen ilmastaselvitystä vuoteen 2025 mennessä. Hiilijalanjälkilaskentaa tehdään jo laajasti rakennushankkeissa todentamaan suunnitteluratkaisun tai toteutetun rakennushankkeen ilmastovaikutuksia. Elinkaariarviointia tehdään suunnitteluprosessin aikana myös ohjaavasti, jolloin päästötietoa hyödynnetään suunnittelunohjauksessa yhtenä päätöksentekoon vaikuttavana tekijänä hankesuunnitteluvaiheesta lähtien.

Hiilijalanjälkilaskenta on parhaimmillaan rakennushankkeen työkalu, joka a) näyttää selkeästi hankkeen päästölähteet b) auttaa pienentämään hankkeen päästöjä c) mahdollistaa hankkeiden vertailun, kehityksen seurannan sekä ohjaa organisaatiota hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa d) osaltaan voi vaikuttaa myös mm. hankkeen rahoitukseen.

Viisi vinkkiä elinkaaren vähähiilisyysarvioinnin tilaajalle

Ohessa on listattu viisi vinkkiä elinkaaren vähähiilisyysarvioinnin tilaajalle elinkaariarvioinnin käytettävyyden parantamiseksi sekä kohteiden yhdenmukaisen arvioinnin varmistamiseksi.

1) Arviointimenetelmän valinta

Ympäristöministeriön rakennuksen vähähiilisyysarviointimenetelmän ajantasaisinta menetelmäversiota voidaan lähtökohtaisesti pitää ensisijaisena menetelmävalintana. Rakennuksen vähähiilisyysarviointimenetelmä perustuu EN15978-standardiin ja EU:n komission Level(s)-menetelmään. Kansallisen arviointimenetelmän rinnalla voidaan tarvittaessa huomioida esimerkiksi ympäristösertifikaattien (RTS, LEED, BREEAM) ohjeistusten mukainen arviointi ja raportointi.

2) Arvioinnin tavoitteen kirkastaminen

Onko arvioinnin tavoitteena ohjata suunnittelua vai tuottaa todentavaa tietoa? Huomaa, että päästöihin vaikuttavimmat ratkaisut tehdään jo tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheissa. Suunnitteluvaiheissa on erilainen vaikutusmahdollisuus tehdä päästöjä vähentäviä ratkaisuja.

3) Arvioinnin laatijan kokemuksen huomiointi

Elinkaaren vähähiilisyysarvioinnille ei ole asetettu pätevyysvaatimuksia. Asiantuntijavaatimuksissa voi korostaa kokemusta EN15978-standardiin pohjautuvasta elinkaariarvioinnista sekä referenssejä rakennushankkeen päästöjen ohjauksesta huomioiden energiankäytön ja materiaalien hiilijalanjäljen. Suurimmat vaikutukset tehdään hankkeen alussa, jolloin referenssejä voidaan rajata siten, että referenssihankkeen rakennuslupa tulee olla jätetty. Voit myös tiedustella arvioijan laadunvarmistuskäytäntöjä, eli miten tulosten luotettavuus huomioidaan arviointityössä.

4) Raportointitapa ja tulosten hyödyntäminen

Tarjouspyynnössä voi korostaa raportoinnin hyödynnettävyyttä siten, että tulokset ovat helposti tulkittavissa: Mistä elinkaaren toiminnoista päästöt syntyvät? Miten päästöt muodostuvat rakennusosittain ja rakennusmateriaaleittain? Pyydä asiantuntijalta analyysi, kuinka hankkeen vähähiilisyys voidaan vaikuttaa ja miten hanketta voidaan ohjata – esimerkiksi työohjelma hankkeen vähähiilisyysarvioinnin ohjaamisesta.

5) Huomioi lähtötietojen vaikutus

Elinkaariarvioinnin tarkkuus kasvaa suunnittelun edetessä. Hankkeen suunnittelun alkuvaiheessa hyödynnetään yleensä tyyppistä (geneeristä) päästötietoa ja suunnittelun edetessä tätä on hyvä tarkentaa tuotevalmistajakohtaisilla tiedoilla. Tuotevalinnoissa voidaan painottaa vähähiilisyttä ja hyödyntää toimittajan tuotteelle laadittua ympäristöselostetta (EPD).